

Zakaj ne prodati Telekoma

Predsednik vlade Cerar nam je pred volitvami obljubljal, da bo spremenil privatizacijsko politiko prejšnje vlade in predvsem ne bo razprodajal podjetij, ki imajo splošen gospodarski (infrastrukturni) pomen. Tak značaj naj bi po njegovem imel tudi Telekom, in zato je napovedal, da se ga v primeru, če bo po volitvah sam vodil vlado, ne bo prodajalo tako, kot je načrtovala Bratuškova. Taka in podobna zagotovila, še najbolj pa to, da nas je prepričal o lastni verodostojnosti, so bila med osrednjimi razlogi, da smo volilci njegovo stranko bogato podprli in mu omogočili, da nam danes z udobno parlamentarno večino vlada. Kot se to pri politikih rado zgodi, žal tudi Cerar pozablja, kaj vse nam je pred volitvami obljubljal. Za Telekom na primer sedaj pravi, da je njegovo prodajo Bratuškova tujini obljubila in mednarodni ugled Slovenije naj bi bil resno prizadet, če sedanja vlada te obljube ne bi izpolnila. Temu mnenju ne gre pritrčiti, o čemer več v nadaljevanju.

Znameniti spisek 15 podjetij za privatizacijo je Bratuškova pripravila takoj po svojem prvem obisku pri kanclerki Merklovi in bil je nedvomno tudi eden razlogov, da je Merklova pohitela s povabilom Cerarju, ko je ta prevzel vodenje vlade, da jo obišče. Na spisku je očitno nekaj podjetij, ki so za Nemčijo posebno zanimiva, po moji oceni sta to predvsem letališče Brnik in Telekom. Letališče smo Nemcem že prodali, o tem, da bomo to storili tudi s Telekomom, pa po Cerarjevih zagotovilih ni več dvomov. Pri tem ne gre prezreti, da smo letališče prodali nemškemu podjetju Fraport, ki ga večinsko upravlja nemška

država, najresnejši kupec našega Telekoma pa je nemški Telekom, ki ga upravljalno tudi obvladuje nemška država. V obeh primerih torej po vsebini ne gre za privatizacijo, pač pa vsaj posredno za prenos ključne upravljalne moči za naše na nemško državo. Ker sta obe obravnavani podjetji strateško pomembni, si Slovenija z njuno prodajo poslabšuje svoje razvojne sposobnosti, slabi pa si tudi svojo suverenost. Bolj kot »privatizacija« si zato ta prodaja zasluži oznako »sodobna kolonizacija«.

Če bi razlog za odstop od prodaje Telekoma predstavili na gornji način, mednarodni ugled Slovenije zagotovo ne bi trpel. Prej nasprotno, tujini bi s tem poslali nedvoumno sporočilo, naj nas v prihodnje ne obravnava kot »banana republiko«, in to bi ugledu naše države lahko le koristilo.

Svojo verodostojnost do tujine, vezano na spisek 15 podjetij, pa si lahko vlada zavaruje in utrdi še po eni poti, tako, da sicer vztraja pri privatizaciji Telekoma, vendar jo izvede po zgledu, kot je Nemčija privatizirala svoje podjetje enakega imena. Nemška država si je namreč v svojem Telekomu zadržala 32-odstotni lastniški delež, po velikosti naslednji trije lastniki imajo skupaj 6,5-odstotni delež, več kot 60 odstotkov lastništva pa odpade na množino **malih delničarjev**. Ob taki lastniški strukturi ni težko presoditi, kdo upravljalno obvladuje podjetje. V našem primeru bi kazalo ravnati podobno, recimo tako, da država v Telekomu zadrži 40-odstotni lastniški delež, preostale svoje delnice pa odproda, od tega največ 40 odstotkov enemu samemu kupcu. Če bo ta kupec nemški Telekom, bomo v

njem imeli enakovrednega partnerja pri upravljanju našega Telekoma, kar bi utegnilo celo koristno izpasti.

Še dve mnenji o Telekomu oziroma državnem lastništvu nasploh naj navedem. Najprej to, da kot državljan ne bi smeli prezreti vsebine naslednjega sporočila: če smo sami lastniki, smo subjekt upravljanja, če so nam lastniki tujci, smo njihov objekt upravljanja. Lastništvo je torej še kako pomembno. In drugič, samo lastništvo je brez prave vrednosti, če nismo večji učinkovitega upravljanja. Glede slednjega pa so naše dosedanje izkušnje vse prej kot dobre, saj državno lastnino, namesto da bi jo učinkovito upravljali, nekateri naši sodržavljanji spretno zlorabljajo za osebno okoriščenje, politika pa jim pri tem neredko celo pomaga. Ko gre za lastništvo države v podjetjih, zato od Cerarjeve vlade mnogi pričakujemo predvsem naslednje:

Vlada naj čim prej dovolj argumentirano opredeli, katera podjetja so za razvoj Slovenije strateško pomembna.

S politiko privatizacije naj vlada zagotovi, da tuja podjetja, še posebno če jih upravljalno obvladuje njihova domicilna država, v naših strateških podjetjih ne bodo dobila prevladujoče upravljalne moči.

Vlada naj pospeši prenovo veljavnega sistema upravljanja državnega premoženja, in

če se bo pri tem zgledovala po nemški praksi, si bo možnosti za uspeh močno okrepila.

ANDREJ CETINSKI, Ljubljana